

Les 1

Elke dag een emmertje vol

Doelgroep: groep 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8

Benodigdheden

- Het boek *Elke dag een emmertje vol*
- Stevig papier of karton
- Blanco A4
- Gekleurd knutselpapier
- Sterretjes, glitters en andere versieringen
- Wasco-krijtjes
- Tekenpotloden
- Scharen of prikkennen, lijm

Inleiding

Lees met de groep bladzijde 10 uit het boek *Elke dag een emmertje vol* en bekijk bladzijde 11. Bespreek kort welke emmers of emmertjes de kinderen kennen of thuis hebben. Waar gebruiken zij ze voor? Welke vinden ze bijzonder of mooi? Laat de kinderen originele emmertjes bedenken die zij nog nooit gezien hebben.

Verwerking

De groep ontwerpt een eigen emmer. Laat de leerlingen eerst op een tekenblad de vorm bedenken. Daarna tekenen zij de vorm op het karton (A5- of A4-formaat) en knippen die uit. Midden op de emmer komt hun naam in een kader.

Vervolgens gaat ieder zijn eigen emmer kleuren en versieren. Ook kleuren zij hun naambordje op de emmer.

Zorg dat er ook een emmer van de leerkracht komt om op te hangen.

In plaats van kartonnen emmers kun je ook echte emmertjes gebruiken en laten versieren. Gebruik bijvoorbeeld plastic emmertjes van de snoeptomaatjes of van yoghurt.

Afronding

Hang de emmertjes bij elkaar aan een wand. Bekijk met de groep de ontworpen emmertjes. Vertel dat deze emmertjes heel speciaal zijn. Iedere emmer is uniek. Er is nergens op de wereld zo'n zelfde emmertje.

Verwerking na de les

In de klas kun je een kleine tentoonstelling maken met allerlei soorten emmertjes.

Les 2. De onzichtbare emmer en gevoelens

Doelgroep: onderbouw

Benodigdheden

- Het boek *Elke dag een emmertje vol*
- Kopieerblad gevoelens (te downloaden van www.uitgeverijpica.nl), vergroten naar A3-formaat of projecteren op het digibord.
- Kleurpotloden
- Tekenpapier
- Kopieerblad emmertje (te downloaden van www.uitgeverijpica.nl), kopiëren voor iedere leerling

Inleiding

Lees samen met de groep bladzijde 12 t/m 15 uit het boek *Elke dag een emmertje vol*. Bespreek met de groep: wat zijn gevoelens? Welke gevoelens zijn er? De belangrijkste zijn: blij, bang, verdrietig, boos. Wanneer ben je blij? Wat voel je dan? Waardoor voel je je blij? En waardoor ben je soms niet blij? Wat voel je dan? Ben je boos of misschien verdrietig? Wat is het verschil? Zijn er kinderen die wel eens bang zijn? Waaraan merk je dat je bang bent?

Verwerking

Bekijk met de groep de vier plaatjes van het kopieerblad gevoelens. Welke gevoelens horen hierbij? Noteer de gevoelens en hang de 'poster' op.

Gevoelens zijn belangrijk voor ons. Het is handig om te herkennen hoe je je voelt. Hoe voel jij je nu? En wat voelde je toen je vanmorgen opstond? Was dat hetzelfde gevoel of voelde je je anders dan je je nu voelt? Is je onzichtbare emmer helemaal vol, dan betekent dit dat je heel blij bent. Of is de emmer een beetje vol, of halfvol? Kleur de emmer zoals jij je nu voelt. Teken boven de emmer het gezicht dat bij je gevoel past.

Afronding

Bespreek met de groep: iedere dag kun je even nadenken over hoe vol jouw eigen onzichtbare emmer is. Als je emmertje mooi vol is, dan voel je je prettig en gelukkig. Dat is dus fijn. Als je emmer leeg is, moet het snel gevuld worden met fijne dingen. Dat kun je nu al doen door aan leuke dingen te denken, dan voel je je direct weer vrolijker.

Verwerking na deze les

Bespreek dagelijks op een vast moment van de dag hoe de leerlingen de dag hebben ervaren. Hoe voelen zij zich en hoe vol is hun onzichtbare emmer op dat moment? Dit kan ook door er emotiekaartjes bij te gebruiken; hiermee kunnen jonge kinderen aangeven wat zij op dat moment voor gevoelens ervaren. Begin met de vier basisgevoelens.

Les 3. Emmertjes vullen

Doelgroep: onderbouw

Benodigdheden

- Het boek *Elke dag een emmertje vol*
- Op het digibord: teken een grote emmer
- Kopieerblad van de emmer met vier vakken (te downloaden van www.uitgeverijpica.nl) voor iedere leerling een exemplaar
- Kleurpotloden
- Gelpennen in verschillende kleuren formaat
- Scharen, lijm
- Gekleurd stevig papier A5-formaat

Inleiding

Lees samen met de groep bladzijde 17 en 18 (t/m 'handig hè?') uit het boek *Elke dag een emmertje vol*.

Bespreek met de groep: welke leuke dingen zijn er gisteren allemaal gebeurd die het onzichtbare emmertje van de leerlingen hebben gevuld? Schrijf het in steekwoorden op het bord in de grote getekende emmer.

Bespreek wat zij merken aan hun gevoel als ze weer aan die leuke dingen terugdenken.

Lees vervolgens verder t/m bladzijde 20. Bespreek welke vier mensen (of dieren) voor de kinderen het meest belangrijk zijn in hun leven voor het vullen van hun emmertje met goede gevoelens.

Verwerking

De leerlingen tekenen met kleurpotlood in ieder vakje degene die belangrijk is voor het vullen van hun onzichtbare emmer.

Knip de emmers vervolgens uit en plak ze op stevig gekleurd papier.

Afronding

Bespreek enkele emmertjes centraal na.

Bespreek tot slot wat zij kunnen doen als een van de personen die zij hebben getekend hun emmertje vult; wat kun je dan zeggen, wat kun je doen?

Wat gebeurt er dan met het emmertje van die personen?

Verwerking na deze les

Bespreek enkele dagen op een bepaald moment van de dag hoe het met de onzichtbare emmertje gaat: is het vol, of een beetje leeg? Wie heeft er die dag een schepje in gedaan?

Les 4. Emmertjes vullen door aardig zijn

Doelgroep: onderbouw

Benodigheden

- Het boek *Elke dag een emmertje vol*
- De emmertjesmeter (te downloaden van www.uitgeverijpica.nl), gekopieerd op stevig papier
- Splitpenpen
- Een grote spiegel
- Grote klassen-emmertjesmeter op A3-formaat, gekopieerd in kleur en op stevig karton geplakt
- Gekopieerde druppel op A4-formaat (te downloaden van www.uitgeverijpica.nl)
- Kleurpotloden
- Scharen
- Emmertjeskalender (te downloaden van www.uitgeverijpica.nl). Voor iedere leerling een exemplaar.

Inleiding

Lees samen met de groep bladzijde 21 t/m 24 uit het boek *Elke dag een emmertje vol*. Bespreek hoe je gedag kunt zeggen, met en zonder woorden.

Bespreek: wanneer moeten de leerlingen altijd erg lachen en wanneer lachen zij gewoon een beetje? Wanneer lachen anderen door iets wat zij doen of zeggen?

Wat voelen de leerlingen als ze moeten lachen? Welke gevoelens horen bij lachen?

Neem de spiegel erbij. Wat zie je als je in de spiegel kijkt en lacht? De leerlingen lachen en de leerkracht loopt langs met de spiegel.

Nabespreken: wat zag je allemaal in de spiegel: wat zag je aan je ogen, aan je mond?

Rollenspel

De leerkracht vertelt dat hij of zij nu net gaat doen of hij of zij binnenkomt en gedag zegt. De klas kijkt goed of het gedag zeggen aardig is en een druppel in de onzichtbare emmertjes doet, of dat juist niet doet.

Kern

Bespreek met de leerlingen hoe hun eigen emmertje op dat moment gevuld is. Zijn er pas wat druppeltjes in gegaan?

De leerlingen maken ieder een emmertjesmeter en er komt een emmertjesmeter in de klas te hangen. Hoe voelt de groep zich op dit moment: hebben wij het fijn met elkaar? Hoe staat de meter? Wat kunnen wij allemaal doen aan aardige dingen in de klas om druppels in elkaars emmertje te doen?

De kinderen maken een tekening van aardig zijn in de gekopieerde druppel. Daarna knippen zij de druppel uit. De druppels kunnen opgehangen worden op een wand waarop bijvoorbeeld een grote gekleurde emmer van papier hangt.

Afronding

Bespreek na welke mooie druppel de leerlingen hebben gemaakt die in de emmer gaan op de wand.

De emmertjeskalender

Deel de emmertjeskalenders uit. Laat de leerlingen het emmertje van vandaag inkleuren. Deze week gaan ze iedere dag bijhouden hoe vol hun onzichtbare emmer is.

Verwerking na deze les

Neem dagelijks een kort moment om de emmertjeskalender in te vullen. Bespreek aan het eind van de week centraal na: welke dag was jouw emmer het volst? Welke dag was hij het minst vol? Waardoor was hij zo vol of zo leeg die dag?

Les 5. Complimenten geven

Doelgroep: onderbouw

Benodigdheden

- Het boek *Elke dag een emmertje vol*
- Wit A1-papier
- Gekopieerde druppels (te downloaden van www.uitgeverijpica.nl)
- Pennen
- Sterretjes, glittertjes, stiften, lijm
- A6-papiertjes
- Kleurpotloden

Inleiding

1. Lees samen met de groep bladzijde 26 t/m 29 uit het boek *Elke dag een emmertje vol*.

Besprek wie vandaag een complimentje gehad heeft. Van wie? Wat voor gevoel kreeg je erbij? Wie heeft zelf een compliment gegeven aan iemand anders? Hoe reageerde de ander? Wat voor gevoel kreeg je zelf toen je het complimentje gaf?

In de kring: een rondje opstekers/complimenten.

Iedere leerling geeft degene die rechts naast hem of haar zit een compliment.

De leerkracht schrijft de complimenten op papieren druppels (zie verwerking 1).

2. Lees met de groep bladzijde 30 uit het boek *Elke dag een emmertje vol*.

Besprek voor wie je een verrassingstekeningetje zou kunnen maken? Heb je zelf al eens een verrassingsbriefje of tekening gekregen? Van wie? Waarom kreeg je die? (Zie verwerking 2.)

Verwerking

1. De leerlingen versieren de druppel met hun compliment erop. Daarna worden de druppels op een A1-poster geplakt, met in het midden een grote kleurige emmer.

2. De leerlingen maken een verrassingstekening voor een ander. De leerkracht kan er nog iets bijschrijven als de leerling dat wil en de naam van degene voor wie het is. Het briefje kan eventueel in een leeg luciferdoosje gedaan worden dat nog versierd wordt.

Afronding

Besprek waar de leerlingen het verrassingsbriefje zo kunnen verstoppen, dat degene voor wie het is, hem wel snel vindt.

Verwerking na deze les

Besprek de volgende dagen na deze les kort of de verrassingsbriefjes al gevonden zijn en hoe erop gereageerd werd. Werkte het briefje? Ging er een druppel in de emmer van de ander? En van je zelf?

Opmerking: Schrijf als leerkracht ook zo nu en dan een verrassingsbriefje of -kaartje, verstop het in de jaszak van een leerling of stuur het op. Ook ouders ontvangen graag

positieve kaartjes met daarop een compliment over hun kind.

Les 6. Aardig zijn voor jezelf

Doelgroep: onderbouw

Benodigheden

- Het boek *Elke dag een emmertje vol*
- Tekenpapier
- Waskrijt
- Ecoline
- Penseel

Inleiding

Lees samen met de groep bladzijde 31 uit het boek *Elke dag een emmertje vol*.

Bespreek waar de leerlingen trots op zijn. Waar kunnen zij zichzelf een compliment over geven? Doen ze dat wel eens? Wanneer zouden ze dat kunnen doen? Wat doet het met hun onzichtbare emmertje?

Als de leerlingen dit moeilijk vinden kun je vragen: 'Waar zijn je ouders trots op van jou? Ben je daar zelf ook trots op?'

Verwerking

De leerlingen maken met waskrijt een tekening van iets waar zij zichzelf een compliment voor willen geven, waar ze goed in zijn, waar ze trots op zijn.

Ze verven vervolgens met ecoline het wit van het papier vol.

De schilderijen kunnen op een gekleurd passe-partout geplakt worden en opgehangen worden in de klas.

Afronding

Bespreek de gemaakte tekeningen na. Hoe voelen de leerlingen zich als ze naar de tekening kijken? Hoe vol is hun emmertje nu?

Vertel: als je emmertje wat minder vol is, kun je jezelf dus een compliment geven zodat er weer wat druppels bij komen.

Verwerking na deze les

Sta regelmatig samen stil bij het nabespreken van de dag of een les; waar ben je nu tevreden over van jezelf, wat ging goed vandaag, waar ben je trots op en waar zou je jezelf dus een compliment voor kunnen geven?

Les 7. Aardige dingen doen

Doelgroep: onderbouw

Benodigheden

- Het boek *Elke dag een emmertje vol*
- A1-poster met bovenaan een emmer
- Post-its
- Pennen
- Blanco A1-papier
- Tekenmateriaal
- Kopie voor iedere leerling van de lege emmer (te downloaden van www.uitgeverijpica.nl)

Inleiding

Lees samen met de groep bladzijde 34 t/m 37 (tot 'Grote daden') uit het boek *Elke dag een emmertje vol*.

Bespreek welke dingen de leerlingen wel eens hebben gedaan die anderen een goed gevoel gaven. Wat doen ze vaak en wat soms? Wat doen anderen voor aardige dingen waardoor zij een druppel in hun emmer krijgen? Maak er een woordweb van op het A1-papier.

Welke dingen kunnen de leerlingen iedere dag doen zodat de groepsemmer mooi vol is?

Verwerking

Iedere leerling tekent in de lege emmer wat hij of zij aan aardige dingen kan doen zodat er druppels in de emmer van anderen gaan.

De emmertjes worden uitgeknipt en opgehangen.

Afronding

Bekijk gezamenlijk de eindproducten.

Verwerking na deze les

Bespreek dagelijks na wat de groep gedaan heeft aan emmertjes vullen. Schrijf of teken het op een emmertjeslijst.

Les 8. Aardig zijn voor dieren en de natuur

Doelgroep: onderbouw

Benodigheden

- Het boek *Elke dag een emmertje vol*
- Goudkleurig karton
- A4 tekenpapier
- A6 tekenblaadjes
- Lijm
- Scharen
- Kurk of schuimrubber (sponsjes)

Inleiding

Lees samen met de groep bladzijde 42 t/m 44 uit het boek *Elke dag een emmertje vol*.

Bespreek met de leerlingen of zij een huisdier hebben. Wat doen zij om het emmertje van dat huisdier te vullen? Wat hebben dieren nodig om zich blij te voelen?

Wat kunnen wij doen als we op het plein aan het spelen zijn? Wat kunnen we doen voor de bosjes of bomen rondom de school?

Verwerking

De leerlingen maken een tekening van hun lievelingsdier of huisdier. Daarna maken ze op kleine blaadjes tekeningetjes van wat dit dier nodig heeft aan verzorging en waarmee het emmertje van het dier gevuld wordt. Dat wordt uitgeknipt en op een stukje kurk of schuimrubber geplakt; deze worden weer op de tekening geplakt. De tekening wordt tot slot op goudkleurig karton geplakt als passe-partout.

Afronding

Bespreek de les na: wat hebben de dieren allemaal gekregen wat hun emmertje vult?

Verwerking na deze les

Bespreek regelmatig hoe de leerlingen kunnen zorgen voor de omgeving van de school, bijvoorbeeld tijdens het buiten spelen; geef hun bijvoorbeeld een plastic zak mee en laat afval opruimen na het spelen.

Les 9. Samen emmertjes vullen

Doelgroep: onderbouw

Benodigheden

- Het boek *Elke dag een emmertje vol*
- Kleine schrijfblaadjes
- Pennen
- Kleurpotloden of stiften
- Gekleurd papier
- Lijm

Inleiding

Lees samen met de groep bladzijde 45 t/m 50 uit het boek *Elke dag een emmertje vol*.

Bespreek hoe je merkt dat iemand anders ook een emmertjesvuller is en wat het voordeel is van met diegene omgaan. Wat kun je allemaal met anderen samen doen om emmertjes te vullen?

Schrijf de dingen die de kinderen noemen op het bord of op een groot vel papier.

Bespreek daarna in de groep wie een echte vriend of vriendin heeft. Hoe weet je dat dit een echte vriend of vriendin is? Wat doe jij zelf om een goede vriend of vriendin te zijn voor iemand anders?

Verwerking

De leerlingen maken een tekening van zichzelf en hun vriend of vriendin.

Afronding

De tekeningen worden bekeken en opgehangen.

Verwerking na deze les

Bespreek regelmatig wie samen met iemand anders iets heeft gedaan, waardoor het emmertje van een ander gevuld werd.

Besteed aandacht aan het gezamenlijk emmertjes vullen in de klas: leerlingen die het even moeilijk hebben ondersteunen, helpen enzovoort.

Les 10. Emmertjes leegscheppen

Doelgroep: onderbouw

Benodigdheden

- Het boek *Elke dag een emmertje vol*
- Verfspullen
- A3-papier
- A3-papier met grote lepel erop (te downloaden van www.uitgeverijpica.nl op A4, dan vergroten)
- Groot vel rood en groot vel groen karton

Inleiding

Lees samen met de groep bladzijde 51- 56 (tot 'Emmertjes scheppen met je lichaamstaal') uit het boek *Elke dag een emmertje vol*.

Besprek met de leerlingen wat emmertjes scheppen is: wanneer hebben zij wel eens iets gedaan of gezegd wat niet aardig was? Wat heeft iemand anders wel eens gedaan waardoor er een schepje uit hun emmertje ging?

Lees daarna bladzijde 59-62 (tot 'Onsportief zijn').

Besprek met de leerlingen of zij wel eens een schepjesmachine hebben meegemaakt. Hoe voelde dat? Hoe kun je het weer goedmaken als je emmertjes geschept hebt?

Verwerking

- De leerlingen maken een schilderij van een schepjesmachine.
- De leerlingen spelen een poppenkastspel over emmertjes scheppen.
- De leerlingen maken een tekening in een grote uitgeknipte lepel over emmertjes scheppen.

Afronding

De klas bekijkt de schilderijen en tekeningen.

De klas kijkt naar een voostelling van de geoefende poppenkastvoorstellingen.

Nabespreken: wat gebeurde er waardoor er emmertjes geschept werd? Hoe werd het weer goedgemaakt?

Verwerking na deze les

Besprek dagelijks wat de groep heeft gedaan aan emmertjes vullen en emmertjes scheppen. Gebruik de emmertjesmeter regelmatig.

Klassikaal op een poster: groen is emmertjes vullen (druppels erop plakken), rood is emmertjes scheppen (lepel erop plakken); dagelijks mag een groepje erop tekenen wat de klas heeft gedaan aan beide dingen.

Les 11. De onzichtbare deksel

Doelgroep: onderbouw

Benodigdheden

- Het boek *Elke dag een emmertje vol*
- Tekenmateriaal

Inleiding

Deel hoofdstuk 7 op in twee lesdelen.

a. Lees samen met de groep bladzijde 74 t/m 81 uit het boek *Elke dag een emmertje vol*. Bespreek hoe de onzichtbare deksel werkt. Wat doe je als je merkt dat iemand vervelend doet en uit je emmer schept? Wanneer lukt het je al om de deksel te gebruiken? Wanneer vind je dit nog moeilijk?

b. Lees bladzijde 84 t/m 86.

Bespreek met de leerlingen of ze wel eens moeilijk kunnen slapen of een nare droom hebben. Wat dromen ze dan? En wat doen ze om lekker te slapen?

Oefen in een rollenspel een stopteken, een weglouproutine wanneer emmertjes scheppen niet stopt, en hoe je hulp kunt halen als het dan nog doorgaat.

Voor uitgebreide lesbeschrijvingen over het aanleren van een stop-loop-praatroutine kan het boek *Pestpreventie met Positive Behavior Support* gebruikt worden (verkrijgbaar bij uitgeverij Pica).

Verwerking

a. De leerlingen tekenen een emmer en daarboven een deksel. Ze schrijven in de emmer welke fijne dingen zij als schatten willen beschermen.

b. De leerlingen maken een tekening van hun leukste droom of verzinnen er een.

Afronding

a. Bespreek na wat de leerlingen zoal als 'schat' willen beschermen in hun emmer.

b. Bespreek enkele tekeningen van dromen na. Benadruk dat het helpt om voor je gaat slapen aan zo'n fijne droom te denken.

Verwerking na deze lessen

Bespreek regelmatig klassikaal situaties na, waarbij leerlingen emmertjes scheppen of waarbij uit hun emmertje geschept wordt. Herhaal het rollenspel met het stopteken, het 'sterk' wegloupen en hulp halen.

Les 12. Mega-Emmertjesvullers

Doelgroep: onderbouw

Benodigdheden

- Het boek *Elke dag een emmertje vol*
- A1-papier
- A3-tekenpapier
- Wasco-krijt, stiften of kleurpotloden

Inleiding

Lees samen met de groep bladzijde 91 t/m 97 uit het boek *Elke dag een emmertje vol*. Bespreek hoe het gaat met het emmertjes vullen in de groep. Wat lukt al goed, wat is nog moeilijk? Gebruiken de kinderen de deksel af en toe? Bespreek wat een speurneus is en vraag de leerlingen of ze een echte speurneus willen worden, die zoekt naar positieve dingen van anderen.

Bespreek dat je niet altijd aardig kunt zijn of alleen maar emmers kunt vullen. Het is niet erg dat je ook af en toe emmertjes schept. Als je maar vaker emmers vult dan schept.

Verwerking

De leerlingen tekenen of schrijven op een A1-poster die centraal bij de ingang van de klas hangt, wat zij zien als iemand anders wat emmertjes vult.

Maak een A1-poster met daarop de drie kernboodschappen van het emmertjes vullen:

1. Emmertjes vullen geeft anderen en jezelf een goed gevoel.
2. Emmertjes scheppen geeft jezelf en anderen een vervelend gevoel.
3. Met de onzichtbare deksel bescherm je je eigen emmer en die van anderen.

Laat leerlingen de poster versieren met druppels, sterren enzovoort.

De leerlingen maken een tekening van zichzelf als Mega-Emmertjesvuller. Ze ontwerpen daarbij een eigen, originele uitvoering.

Wees zelf ook een speurneus als leerkracht en 'vang' momenten van emmertjes vullen.

Afronding

Bespreek de ontwerpen na.

Verwerking na deze les

Bespreek dagelijks de dingen na die op die dag op de poster zijn geschreven of getekend. Wanneer er een week of twee weken dagelijks veel dingen op de groepsposter zijn geschreven, dan kunnen de leerlingen een diploma Mega-Emmertjesvuller krijgen (te downloaden van www.uitgeverijpica.nl).

Algemene les, te gebruiken na hoofdstuk 4

Doelgroep: onder-, midden- en bovenbouw

Benodigdheden

- Het boek *Elke dag een emmertje vol*
- De emmertjes uit les 1 of andere, echte emmertjes - voor iedere leerling één emmertje.
- Glitters en glimmertjes
- Lijm
- Kleine papiertjes
- Gekleurde gelpennen

Inleiding

Lees samen met de groep hoofdstuk 4 uit het boek *Elke dag een emmertje vol*.
Bespreek hoe je emmertjes kunt vullen en hoe je daardoor je eigen emmertje ook weer vult. Bespreek welke gevoelens je krijgt als je emmer goed gevuld is en als je het emmertje van iemand anders vult.

Verwerking

De leerlingen versieren een bestaand emmertje (van plastic of ander materiaal, zie les 1). De emmertjes worden opgehangen op een wand in de klas.
De leerlingen kunnen iedere dag elkaars emmertje vullen door een briefje in de emmertjes te doen met een compliment erop, of een leuk tekeningetje of een briefje dat door de leerkracht wordt geschreven (bij kleuters).

Afronding

De emmertjes worden bewonderd en besproken wordt hoe zij iedere dag gevuld kunnen worden.

Verwerking na deze les

Bespreek dagelijks aan het einde van de dag na hoe ieders emmertje die dag gevuld is en waardoor: wat er letterlijk in het emmertje zat die dag (briefjes) of wat er onzichtbaar in de emmertjes gedaan is: aardige daden, woorden, fijn samen gespeeld, goed samengewerkt enzovoort.

Tevens kan besproken worden hoe de leerkracht emmertjes gevuld heeft en hoe het emmertje van de leerkracht gevuld is door leerlingen of door de hele groep.